

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії

педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін

(протокол № 1 від «30» СЕРПНЯ 2021 р.)

Голова циклової комісії Романа МИХАЙЛИШИН

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ»

Освітній ступінь	«бакалавр»
Галузь знань	02 Культура / Мистецтво
Спеціальність	027 Музезнавство, пам'яткознавство
Освітньо-професійна програма	Музезнавство, пам'яткознавство
Форма навчання	денна

Силабус курсу «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ»

Назва курсу	«Теорія і практика навчання і виховання»
Адреса викладання курсу	вул. Туган-Барановського, 7 79000 Львів
Циклова комісія за якою Закріплена дисципліна	Педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво, 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
Викладач курсу	Верхоляк Марія Романівна
Контактна інформація викладачів	mverholyak@gmail.com mariya.verkholyak@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу(вул.Туган-Барановського 7,). Також проводяться онлайн консультації на платформі MicrosoftTeams. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Вибіркова навчальна дисципліна вивчається здобувачами спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство впродовж сьомого семестру в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну вибіркoву дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання про теорію і практику навчання і виховання та сформувати практичні вміння аналізувати суспільні явища, виявляти можливості творчого застосування досвіду в сучасних умовах. У курсі подано закономірності, принципи, форми і методи виховання, освіти і навчання людини на всіх етапах її вікового розвитку. Зміст дисципліни покликаний сформувати вміння студентів використовувати набуті знання в професійній сфері.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни є оволодіння студентами – майбутніми фахівцями базовими знаннями, уміннями та способами діяльності в галузі теорії і практики виховання і навчання. Для досягнення мети визначаються такі цілі : <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів з становленням та новітніми досягненнями педагогіки, різноманітними напрямками сучасної педагогічної діяльності, провідними педагогічними теоріями; - розкрити суть основних педагогічних понять, процесів та явищ; - формувати систему педагогічних знань про цілісний педагогічний процес, побудований на суб'єкт-суб'єктній взаємодії педагогів та вихованців, його здійснення з врахуванням змін, що відбуваються сьогодні в системі суспільних відносин та суспільній свідомості;

	<ul style="list-style-type: none"> - націлити студентів на усвідомлення проблем дидактики та теорії виховання з позиції сучасної педагогічної науки, що ґрунтується на кращих національних і світових педагогічних здобутках минулого і новітніх педагогічних ідеях, на накопиченому практичному досвіді; - виробляти початкові уміння науково-дослідницької діяльності в сфері педагогіки; здійснювати професійне виховання студентів; - сприяти формуванню педагогічної свідомості, допомогти студентам усвідомити велику відповідальність педагога за долю майбутнього покоління.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Васянович Г. Етнопедагогіка і морально-етичне виховання учнів / Г. Васянович, П. Черніков. – Чернігів : Прилуки, 1995 . – 24 с. 2. Вишневський Омелян. Український виховний ідеал і національний характер: (витоки, деформації і сучасні виклики) / Омелян Вишневський. – Дрогобич: вид. Святослав Сурма, 2010. – 160 с. 3.Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб./ Н. П. Волкова. – К. : Академвидав, 2007. – 616с. 4.Кузьмінський А. І. Педагогіка: навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко – К.: Знання, 2007. – 447 с. 5.Максимюк С.П. Педагогіка : навч. посіб. / С. П. Максимюк – К.: Кондор, 2009. – 670с. 6.Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. / С. С. Пальчевський. – К.: Каравела, 2008. – 496с. 7.Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. / М. М. Фіцула вид. 2-ге, випр., доповн. – К.: «Академвидав», 2006. (Альма-матер) – 560с. 8.Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія / В. М. Галузинський , М. Б. Євтух. – К.: Вища шк., 1995. – 237с. 2.Дичківський І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. М. Дичківський. – К.:Академвидав, 2004. (Альма-матер) –352 с. 3. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. / В. А. Мосіяшенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 300 с. 4. Омеляненко С. В. Педагогіка: / С. В. Омеляненко : тестові завдання : навч. посіб. – К. : Знання, 2008. – 320 с. 5. Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання та ситуації: / В. Л. Омеляненко, А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк. – практ. – К.: Знання-Прес, 2006. – 310 с. 6.Стельмахович М. Г. Народна педагогіка / М. Г. Стельмахович . – К.: Рад. шк., 1985. – 400 с. 7.Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. / В. М. Чайка. – К. : Академвидав, 2011. (Серія « Альма - матер ») – 240 с. 8.Чайка В. Педагогіка (тестові завдання). навч. посіб. для студ. вищ. пед. закл. освіти. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. –168 с. <p>Інтернет- ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Педагогіка 2. studentam.net.ua › Педагогіка › Педагогіка (лекції) 3. https://psyera.ru › База знань › Основи педагогіки
Тривалість курсу	7 семестр, 120 год., 4 кредити.

Обсяг курсу	52 години аудиторних занять: 26 год - лекційних занять, 26 год- семінарських занять та 68 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання:	<p>Після вивчення курсу студенти повинні знати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базові педагогічні поняття, категорії, принципи: виховання, освіта, навчання, розвиток і формування особистості, закономірності, принципи, правила виховання і навчання. 2. Психолого-педагогічні основи теорії виховання та навчання, їх гуманістичної спрямованості та особистісно-зорієнтованого підходу. 3. Сучасні педагогічні теорії та системи: історію розвитку педагогічних теорій; вітчизняні та зарубіжні педагогічні системи; педагогіку співробітництва; розвиваюче, проблемне навчання. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати порівняльний аналіз різних педагогічних систем, їх принципів, змісту, технологій; - критично переосмислювати цінності традиційного виховання, освіти та навчання; - планувати і здійснювати педагогічну діяльність; знаходити відповіді на дискусійні питання; - застосовувати знання і уміння при моделюванні педагогічної діяльності, в реальній педагогічній практиці; - розробляти фрагменти занять, тематичний план занять, уроків, виховних заходів; - відбирати найбільш ефективні форми, методи та засоби виховання і навчання для розвитку особистості; - стимулювати інтерес, ініціативу та творчість дітей; організувати їх продуктивну діяльність; - організувати індивідуальну, групову та колективну діяльність учнів; - будувати і перебудовувати свою діяльність у ході педагогічних ситуацій, гнучко організувати педагогічний процес з врахуванням виникаючих ситуацій та індивідуальних особливостей вихованців; - виявляти витримку та впевненість у своїх діях в складних і конфліктних ситуаціях; - встановлювати контакти з дітьми, керувати собою в ситуації педагогічної взаємодії; - здійснювати педагогічну взаємодію з батьками вихованців, колегами; - проводити обговорення та аналіз занять і виховних заходів; - пояснювати, доводити, переконувати, розв'язувати конфлікти у ході педагогічної діяльності; - виступати з доповідями, проводити бесіди, дискусії; - вивчати інтереси, здібності учнів, їх позитивні якості та недоліки; - здійснювати діагностику особливостей колективу учнів; - давати оцінку і самооцінку ефективності проведених занять та заходів; - діагностувати, контролювати і оцінювати знання, уміння; давати якісну характеристику діяльності учнів і всього дитячого колективу; - виявляти та формулювати педагогічні проблеми; - обирати та застосовувати методи педагогічного дослідження; - вивчати та узагальнювати досвід роботи педагогів; - працювати з педагогічною літературою;

	<ul style="list-style-type: none"> - проводити експериментальну роботу з виявленої проблеми; - оформлювати результати досліджень у вигляді творчих, курсових робіт. <p>Набудуть компетентності: Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. <p>Спеціальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - СК 1. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо відповідно до розуміння тенденцій розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі. - СК 3. Здатність діяти відповідно до чинного законодавства (України та міжнародного) щодо музейної та пам'яткоохоронної діяльності. - СК 11. Комунікувати та співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними і пам'яткоохоронними інституціями. - СК 12. Здатність організувати міждисциплінарну педагогічну діяльність у просторі музею. - СК 13. Здатність забезпечувати інтеграцію різних форм музейної комунікації
Програмні результати навчання	<p>ПР 15. Формувати план культурно-освітньої роботи та організувати заходи з популяризації музейних цінностей, об'єктів історико-культурної спадщини, природних пам'яток з врахуванням потреб різних верств населення.</p> <p>ПР 18. Виконувати комплексні завдання протягом певного періоду часу та представляти результат вчасно</p> <p>ПР 20. Застосовувати інформаційно-комп'ютерні технології у професійній діяльності.</p> <p>ПР 21. Робити презентації усно із візуальним супроводом, електронні презентації, відео-презентації, презентації в письмовій формі державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР 22. Вміти планувати та організувати міждисциплінарну культурно-просвітницьку та педагогічну діяльність у музейному просторі.</p>
Ключові слова	Виховання, освіта, організація соціального досвіду, індивідуальна робота, ініціація, форма виховання, принципи виховання, методи виховання та навчання.
Формат курсу	Очний (денний). Проведення лекцій і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру із врахуванням поточної успішності.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань зі сучасної української мови, загальної педагогіки, загальної психології, достатніх для сприйняття категоріального апарату з теорії і практики навчання і

	виховання.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентація, семінарські заняття, дискусія, виступи, інтерактивні методи (робота в малих групах).
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор. Наявність інтернет- зв'язку .
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Поточний контроль знань студентів відбувається під час проведення семінарських занять. Модульний контроль проводиться 3 рази впродовж семестру. Семестр закінчується здачею заліку з навчальної дисципліни. Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється впродовж семестру за 100-бальною шкалою за такими видами робіт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - модульні контрольні роботи. Програмою передбачено три модульні контрольні роботи. Студент за одну роботу може отримати максимально 20 балів (20x 3= 60). - семінарські заняття. За виконання семінарських занять студент може впродовж семестру отримати 20 балів (12 тем по 1 балу , 2 теми по 4 бали). - <i>самостійна робота студенті в</i> впродовж семестру (макс 10 балів): презентація (5 балів), повідомлення, есе (5 балів). <p>Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійністю суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	<p style="text-align: center;">І питання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогіка як наука про виховання людини. Історія її виникнення. 2. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. 3. Стадії розвитку педагогіки: народна педагогіка – духовна педагогіка – світська педагогіка. 4. Складові народної педагогіки (родинна, педагогічна, деонтологія, педагогіка народного календаря, козацька педагогіка, духовна педагогіка).

5. Виховання як суспільне явище.
6. Поняття про розвиток та формування особистості. Структура особистості за Рубінштейном.
7. Основні фактори процесу розвитку і формування особистості.
8. Проблема вікової періодизації в педагогіці. Вікові та індивідуальні особливості розвитку. Критерії вікового розвитку.
9. Вікові періоди. Вікові особливості дітей раннього віку.
10. Вікові особливості дітей дошкільного віку.
11. Характеристика дітей молодшого шкільного віку.
12. Характеристика дітей підліткового віку.
13. Характеристика дітей раннього юнацького віку.
14. Педагогічний процес. Закономірності та принципи педагогічного процесу.
15. Становлення дидактики як галузі педагогіки. Внесок видатних педагогів у розвиток дидактики.
16. Поняття дидактики, предмет її вивчення, основні поняття та завдання на сучасному етапі.
17. Закономірності процесу навчання їх характеристика.
18. Поняття принципів навчання. Характеристика основних принципів навчання. Правила навчання.
19. Характеристика словесних методів навчання. Умови оптимального вибору словесних методів навчання.
20. Характеристика наочних і практичних методів навчання.
21. Методи теоретичного дослідження у педагогіці.
22. Етапи педагогічного дослідження.
23. Вікова періодизація Аристотеля, Ж.-Ж. Руссо, Я. А. Коменського.
24. Основні функції процесу навчання, їх взаємозв'язок.
25. Поняття про зміст освіти: фактори, що зумовлюють зміст освіти.
26. Поняття про основні форми організації навчання.
27. Позаурочні форми організації навчання, їх характеристика.
28. Процес виховання, його специфіка.
29. Компоненти процесу виховання в сучасній школі.
30. Види і стилі виховання.
31. Поняття про організаційні форми виховання. Класифікація форм виховання, їх характеристика.
32. Закономірності виховання, їх характеристика.
33. Принципи виховання, їх характеристика.
34. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання.
35. Методи формування свідомості, особливості їх використання.
36. Методи організації діяльності та формування поведінки школяра, їх характеристика.
37. Методи стимулювання. Заохочення і покарання як методи виховання, доцільність їх використання.
38. Самовиховання особистості: поняття, особливості та їх структура.
39. Перевиховання особистості: поняття, особливості та їх структура.
40. Виховання у сім'ї як першооснова розвитку дитини.
41. Позашкільні заклади та громадські організації в системі освіти і виховання.
42. Особливості навчання обдарованих дітей.
43. Специфіка педагогічної роботи з педагогічно занедбаними дітьми.
44. Мета і зміст виховання.
45. Проблема відставання учнів у навчанні. Робота з відстаючими учнями.

	46. Класно-урочна система навчання, її виникнення та розвиток. 47. Поняття педагогічного спілкування, функції, види. 48. Форми і методи роботи з обдарованими дітьми. 49. Відставання: ознаки, причини. 50. Сутність, функції та етапи розвитку дитячого колективу.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після вивчення курсу.

Схема курсу

Тиж- день	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін викона ння
Модуль I. Теоретичні основи педагогіки			
1.	Тема 1. Педагогіка як наука про виховання людини. Основні категорії педагогіки.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2год, самостійна робота -10 год.	
2.	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год,	
3.	Тема 3. Проблема вікової періодизації в педагогіці.	самостійна робота - 10 год. Лекція – 2 год.	
4.	Тема 4. Педагогічний процес: структура, головні компоненти, закономірності і принципи.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 10год.	
5.	Модульна контрольна робота № 1	Практичне заняття – 2 год.	.
Модуль II. Дидактика			
Змістовий модуль 1. Процес навчання: сутність, функції, структура, закономірності, принципи			
6.	Тема 5 . Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення, розвиток, сучасні проблеми.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 10год.	
7.	Тема 6. Закономірності, принципи і правила навчання.	Лекція – 2 год., самостійна робота - 10 год.	.
8.	Тема7. Зміст освіти як засіб навчання і фактор розвитку особистості.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 10 год.	

Змістовий модуль 2. Методи, форми організації, діагностика навчання			
9.	Тема 8. Методи і засоби навчання. Класифікація, сутність і зміст методів навчання.	Лекція – 2 год.	
10.	Тема 9 . Форми організації процесу навчання.	Лекція - 2 год, семінарське заняття – 2год, самостійна робота – 2 год.	
Змістовий модуль 3. Актуальні проблеми сучасної дидактики			
11.	Тема 10 . Мотивація учіння. Вивчення та формування мотивів. Стимулювання учіння.	Лекція - 2 год, самостійна робота – 1 год.	
12.	Модульна контрольна робота № 2.	Практичне заняття – 2 год.	
Модуль III. Теорія виховання			
Змістовий модуль 1. Процес виховання: сутність, структура, закономірності, принципи			
13 .	Тема 11. Виховання як складова педагогічного процесу.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 3 год.	
14.	Тема 12. Загальні закономірності та принципи виховання	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 1 год.	
Змістовий модуль 2. Зміст процесу виховання. Методи, форми, діагностика виховання			
15.	Тема 13. Поняття про зміст виховання. Особливості змісту виховання в сучасній школі.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 2 год, самостійна робота - 1 год.	
16.	Тема 14. Форми організації виховання: класифікації, сутність, характеристика.	Семінарське заняття – 2 год.	
17.	Модульна контрольна робота № 3.	Практичне заняття – 2 год	